

Als nu Mozes geëindigd had, al die woorden tot gansch Israël te spreken, zoo zeide hij tot hen: „Zet uw hart op al de woorden, die ik heden onder u allen betuig, dat gij ze uw kinderen gebieden zult, dat zij waarnemen te doen al de woorden dezer wet. Want dat is geen vergeefs woord voor u allen, maar het is uw leven; en door ditzelfde woord zult gij de dagen verlengen op het land waar gij over den Jordaan naar toe gaat om dat te erven.”

Deuteronomium 32:45-47.

Dat Mozes' laatste Woordbediening wel een heel bijzondere vorm heeft, blijkt uit de woorden, aan den tekst voorafgaande: „En Mozes kwam, en sprak al de woorden van dit lied voor de ooren des volks, hij en Hosea, de zoon van Nun”.

De HEERE heeft Zijn knecht het uitdrukkelijk bevel gegeven, om een lied te maken, waarvan Hij Zelf den inhoud dicteert. Dat lied moet in een menigte van exemplaren worden vermenigvuldigd, op kleitafeltjes — want elk gezin moet er één in zijn bezit hebben, opdat Israël het van buiten kan leeren. De ouders zoowel als hun kinderen moeten het kunnen opzeggen. Eeuw in, eeuw uit moet dit lied het geestelijk eigendom van Israël blijven, „opdat” (zoo zegt de HEERE, zie 31:19) „opdat dit lied Mij ten getuige zij tegen de kinderen Israëls.”

Dat is geen schoone reden: Deze psalm des HEEREN moet immers dienen als „getuige à charge”, als belastende getuige, als getuige, die de schuld der beklagden aanwijst.

Want de HEERE overziet de tijden, die komen zullen. Hij weet wat van Zijn maatsel is te wachten! Dat het gevaarlijkste wapen in de hand van den duivel is: de boosheid en ongeloofigheid van Israëls hart. Als het Bondevolk in Kanaän zal zijn ingebracht, en daar zich ter woon gevestigd heeft, en verzadigd wordt met een overvloed van zegeningen, dan zal het zich tot andere goden wenden, den dienaren, den HEERE tegen, Zijn Verbond verbreken. Dat kan niet anders ten gevolge hebben dan de losbarsting der Verbondswraak. En dan zal dit lied voor zijn aangezicht antwoorden tot getuige. Ze zullen dat echter niet ongewaarschuwd kunnen doen. Want de inhoud van dezen psalm blijft onder Israël voortleven, en daarmee doet de HEERE telkens weer een beroep op het geweten van Zijn afhoerende Bruid.

En hoezeer de inhoud dezer woorden geestelijk bezit van het volk gebleven is, bewijst wel de eerste Pinksterpreek van Petrus, die geheel in het Oude Testament gedrenkt is. Want hij gebruikt een uitdrukking uit dezen psalm des HEEREN, als er staat, dat hij met veel meer andere woorden hen betuigde en vermaande, zeggende: „wordt behouden van dit verkeerd geslacht.” Immers, in Deuteronomium 32:6 zegt de HEERE (en

Hij herhaalt het in vers 20), dat Zijn volk een „verkeerd en verdraaid geslacht” is. Dus keert op dien Pinksterdag dat eeuwenoude lied terug, en staat als een stil getuige achter Petrus.

En omdat dit lied ook om onzentwil in de Schriften is opgeteekend, is het vandaag al evenzeer een getuige tegen ons, n.l. indien in iemand van ons een boos en ongeloofig hart is; indien het geloof zich niet mengt met de prediking des Woords.

Och, vandaag maakt men het met ingewikkelde, theologische redeneringen erg moeilijk met het Verbond Gods. Wie Dr J. Ridderbos dat hardnekkig hoort verdedigen in het „Geref. Weekblad” — ge weet wel: zijn „extra-Ridderbosianum” —, wordt van den eenvoud van het klare Evangelie afgevoerd. Men zoekt zijn zekerheid in de ervaring van het nieuwe leven, dat God de Geest in 't hart werkt.

Maar de Schrift maakt het eenvoudig en klaar. Wij behoeven niet ten hemel op te klimmen of in den afgrond neer te dalen, om te weten wat God de HEERE ons belooft, en wat Hij van ons vraagt. Nabij ons is het Woord. Ook deze psalm des HEEREN! Die staat als een stille getuige in uw en mijn leven. Want we zijn bondelingen.

Niet slechts naar zijn vorm, doch ook naar zijn inhoud doet dit lied van Mozes een beroep op ons geweten. Het zegt ons klemmend, verboden-ernstig aan, wat onze zonde steeds weer is: dat wij trouwbreek plegen — dat wij den Rotssteen van ons heil verlaten. En daarom voorzegt de HEERE, dat Hij Zijn aangezicht voor Zijn volk verbergen zal, indien het zich niet bekeert. Ge moet dat eens lezen in dezen psalm des HEEREN: op aangrijpende wijze roemt de wraak des Verbonds er door heen, als een langgerekte donderslag. En als vandaag onder het volk Gods Zijn Woord verlaten, Zijn recht geschonden, Zijn autoriteit aangetast wordt, dit lied van Mozes komt als een onwraakbare getuige tegenover dat volk te staan, en waarschuwt met klemmenden ernst. Want het is nooit een vergeefs woord, zegt Mozes. Neen, Israël, het is uw leven — als gij er naar handelt, naar dat een-ondeelbare Woord des HEEREN, dat nabij u is, dan verlengt gij de dagen in het land, u erfelijk beloofd.

En zegt nu als 't u blijft niet, in den trant der theologen van 1944 en 1945: het is maar een volk-verbond, vandaag leven we onder een nieuw, onvoorwaardelijk, waarin gij door hartsvernieuwing gezet wordt, waaruit gij nooit meer kunt uitvallen, waarin dus geen wezenlijke wraak des Verbonds mogelijk is. Dat gaat alles tegen Schrift en belijdenis in. Vandaag nog staat de afscheidspsalm van Mozes als getuige tusschen den HEERE en Zijn Bondsvolk. Wij zijn gewaarschuwd. We komen daar in eeuwigheid niet van af. Ziet toe, dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos en ongeloofig hart, om af te wijken van den levenden God. Heden, zoo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, opdat het lied van Mozes nimmer tegen u getuige.

Apeldoorn.

J. SMELIK.

De pluriformiteit van de kerk

in verband met de oecumeniciteit (IV)

KERKELIJK LEVEN

A. Komen we thans tot dr Volger's derde stelling. Ze luidt als volgt:

„Bij het kerkbegrip moet onderscheid (geen scheiding) gemaakt worden tusschen kerk (gemeente) en ambtelijke vergadering, die de kerk regert.”

Een kerkregering is niet te denken zonder kerk, een kerk kan bestaan zonder kerkregering. Nadruk op de kerkregering doet de kerk uit het oog verliezen, stelt het ambt eenzijdig in de regeering, en ziet voorbij, dat alle geloovigen ambtsdragers zijn. Het ambt der kerkregering heeft een onlosmakelijken band met het ambt der geloovigen, dat functioneert door middel van het ambt der kerkregering.”

Tot zoover de derde stelling.

B. Zij lijkt ons van belang, omdat de bekende onderscheiding van „kerk” en „gemeente” hier om den hoek komt gluren. We hebben in de laatste jaren met het onderscheid van kerk en gemeente nog al eens hooren werken, en zijn blij, dat we hier eens gelegenheid krijgen, er mee af te rekenen.

Want we gelooven niet, dat we deze onderscheiding kunnen handhaven.

C. En, begrijpen we dr Volger goed, dan krijgen we den indruk, dat hij er zelf ook niet voor door het vuur wil gaan.

We wijzen op het volgende:

a) Dr Volger constateert, dat alle geloovigen ambtsdragers zijn. Daar zijn we 't volkomen over eens. Over het ambt der geloovigen zou veel op te merken zijn, dat we hier echter onbesproken laten. We mogen hiermee volstaan: we gelooven, dat het ambt der geloovigen naar twee kanten werkzaam kan worden gezien: een ambt ten aanzien van het christelijk leven in het algemeen, en een ambt ten aanzien van de kerkregering in het bijzonder. In den eersten zin heeft het ambt der geloovigen te profeteeren, te belijden, te leven naar de wet, te getuigen tegenover

wie buiten zijn, en zoo voort. In den tweeden zin heeft 't mee te leven met en in te grijpen op de zaken van de kerk, besluiten eener kerkelijke vergadering te toetsen aan het Woord van God, bij een verkiezing van ambtsdragers aanwijzing te doen van hen, die geacht kunnen worden „mannen vol des H. Geestes” te zijn, de kerkelijke samenkomsten bij te wonen, en wat dies meer zij.

b) Het schijnt dat dr Volger in het kader van zijn betoog speciaal let op dat tweede element: het ambt der geloovigen in betrekking tot het interne leven der kerk. Hij zegt immers, dat het ambt der geloovigen functioneert door middel van het ambt der kerkregering. De kerkregering nu, daar zullen we het wel over eens zijn, is geen regeering van het leven der christenen buiten de kerk. Ook geen „regeering” van het leven der geloovigen in hun optreden naar buiten. Dat optreden naar buiten wordt wel „geleid” door het bijzondere ambt, b.v. door den dienst des Woords; maar het wordt er niet in den speciaal zin van het woord door „geregeerd”. De kerkeraad zal niet „regeeren” ingrijpen op het leven der geloovigen, zooals het zich in allerlei levenskring doet zien in zijn optreden onder de menschen. Hij kan tucht oefenen op dat leven, wanneer het n.l. bewezen is, dat het volstandig in strijd komt met de normen, die de Heere ervoor stelde. Hij kan vermanend optreden, richtlijnen aangeven, opwekken, nalatigheid bestraffen, en in den dienst des Woords de stem Gods dienaangaande doen hooren. Maar hij kan het niet „regeeren”. Anders zou de kerkeraad een college zijn van inrichting van het breede menschenleven, voorzover de geloovigen ermee te maken krijgen, erop in te werken hebben, en wat dies meer zij. Hij zou dan hebben te regeren het ambt van den christen, die muzikale gaven heeft, van hem, die litterair vermoegen heeft, van professoren, schoenmakers, winkeliers,

enfin, hij werd dan een bemoeial met een groote B. c) Nemen we dus aan, dat dr Volger bedoelt te zeggen, dat het ambt der geloovigen ditmaal in aanmerking komt, voorzover het mee te spreken heeft in betrekking tot het interne leven der kerk, dan krijgen we dus van hem de stelling geponeerd, dat het ambt der geloovigen in betrekking tot het interne leven der kerk functioneert door middel van het ambt der kerkregering.

d) Maar dan volgt daaruit, dat, als de kerkregering in den strikten zin des woords door het ambt der kerkregering opgehouden is, het ambt der geloovigen niet meer functioneert en kan. Als mijn tijdelijke functies geschieden „door het lichaam”, dat wel eens, met een voor mij overigens niet heelmaal helderen, term de „functiemantel” genoemd is, dan is het met mijn tijdelijke functies afgelopen, wanneer mijn lichaam het begeeft. Zoo zou het ook afgelopen zijn met het functioneeren van het ambt der geloovigen in den tijd, indien de stelling van dr Volger in dit opzicht de roos getroffen had.

e) Maar dr Volger zelf zegt nu, dat een kerk kan bestaan zonder kerkregering. Het speciale ambt van kerkregering is dus z.i. niet noodzakelijk voor het bestaan van een kerk. Maar als ik deze stelling nu moet verbinden met wat hierboven door hem gesteld is, dan zou ik deze laatste bewering zóó moeten lezen en verstaan, dat een kerk kan bestaan zonder functioneering van het ambt der geloovigen. En dit smaakt mij niet. Want ik geloof met den Catechismus, dat het onmogelijk is, dat wie Christus door een levend geloof ingeplant zijn, niet zouden voortbrengen vruchten der dankbaarheid, d.w.z. functies van hun ambt.

f) Het is daarom, dat ik meen te mogen zeggen, dat dr Volger zelf niet voor zijn stelling door het vuur wil gaan.

D. Nu, dat zou ik zelf ook niet willen. Want het ambt der geloovigen is in de kerk het primaire. We bedoelen „primaire” niet in den zin van „meer belangrijk”, doch in den zin van „eerstkomend”. Eerst zijn er geloovigen, en pas daarna komt er een kerkeraad, die belast is met de regeering. En omdat de kerkregering toebetrouwd wordt aan mannen, „vol des H. Geestes”, die evenwel voor de eerste maal worden aangewezen door de geloovigen, en die belijden moeten, dat zij wettig van de gemeente Gods als mitsdien van Hem zelf tot dit ambt geroepen zijn, daarom keeren we de stelling van dr Volger om. Hij zegt, dat het ambt der geloovigen functioneert door het ambt der kerkregering. Liever keer ik het om: het ambt der kerkregering functioneert door middel van het ambt der geloovigen. Niet, dat het daarin opgaat, of, eenmaal in werking getreden, afhankelijk ervan is in dien zin, dat het regeeren ophoudt regeeren, bevelen, tuchtingen te zijn. Maar wel in dien zin, dat Christus, die de ambtsdragers-van-regeering aanstelt, zijn roeping van de bedienaars van dit bijzondere ambt laat geschieden door de roeping van de gemeente.

E. Maar juist daarom houdt elk ambt zijn eigen recht. Zou het tot regeeren geroepen college zijn taak verwaarlozen, dan kan en moet het ambt der geloovigen weer zijn rechten hernemen, inclusief zijn recht-van-initiatief; zoo b.v. in tijden van inzinking en dus van noodige reformatie.

F. Om die reden is het m.i. ook niet juist te zeggen, dat de kerk er kan zijn zonder regeering. De kerk wordt altijd geregeerd, b.v. door het ambt der geloovigen. De regeering zal in normale tijden geschieden door het bijzondere ambt. Maar is dat er nog niet, of is het tijdelijk non-actief, b.v. doordat de kerkelijke ambtsdragers verstrooid zijn, in tijden b.v. van kerkvervolg, dan is er toch een zekere regeering. Geen „gewone”, geen „normale”, maar dan toch een regeering; en die kan soms krachtiger zijn dan die van de bijzondere ambtsdragers, die tot regeering geroepen zijn.

G. Ook zulk een regeering zal dus ambtelijk zijn. We komen dan ook op tegen het waarschuwen tegen het al of niet nadruk stellen op ambt zoo of ambt zus. Het bijzondere ambt moet zijn nadruk houden, even goed als het ambt der geloovigen. Wie „gemeente” van ambt zou willen losmaken, of „gemeente” van „kerk” principieel onderscheiden, neemt afstand van het bijbelsch spraakgebruik; kerk is gemeente en gemeente is kerk; ecclesia is een begrip, dat zoowel door „gemeente” als door „kerk” te vertalen is. K. S.

Pleisteren met looze kalk

Prof. Dr F. W. Grosheide heeft in „Belijden en Beleven” een artikel geschreven onder den titel: Schuldbelijden (nr van 1 Oct. j.l.).

Hij wijst op de Afgescheidenen en Doleerenden in hun komen tot vereniging in 1892. En schrijft dan: „Er waren Afgescheidenen, die het den Doleerenden heel kwalijk namen, dat ze tot eigen kerkformatie kwamen op plaatsen, waar een afgescheiden gemeente was. Er waren Doleerenden, die oordeelden, dat de Afgescheidenen wel te vroeg uit de Hervormde Kerk waren geloopten. Stel u nu eens voor, dat men in 1892 gezegd had: nu eerst over en weer schuld belijden, en dan willen we wel vereenigen, dan was er van de vereeniging niets gekomen. Men is zoo verstandig ge-

weest all
toen is he

Dat ma
omdat w
om van
tweede p
drukken,
men den
ben. Dat
plaats, o
ons same
plaatsen

Wij
we vraag
wat hi
brengen
eeniging

Als wij
deze ding
het volge

Zijn ve
eenvoudig
pen, die

Schrift e
van die l
zij de an
vrijgema
vorm van
oude Ker

Er was
Er was o
der kerk
over de

Maar i
vinden, c
elkander
belijdenis

Maar i
toch am
afwijking
de re c
1942 e.v.
gen worc

Prof. t
de zaak
Ds Sch.
schreven,
in de Ge

gelaten
de leerf
van 1942
loofsel.

zijn stan
dat al d
de Depu
node an
toont w
en bestu
scherper

Welnu
Grosheid
z'n eerst
zeggen:

pling van
zouden v
kansels

En al
staát vo
1944, al
toen een
over Ca
gaan en
goed ge
van toen

Het g
hier dan
deeld he
vonniss
afmaken

over sch
het voor
lijke mis

Ook h
wel een

In 194
toenma
gelijk ha
groepje
voor hun
hebben:

van Uw
was, als
kerkjes
vankelijk
en bewe

natuurl
gehad!

Maar
niet m
teeken v
heele za
leden w

Het g
Het ga
het „m
kinderen
en in h

grootte B. bedoelt te al in aan- en heeft kerk, dan meerd, dat het interne d van het

kerkege- het ambt- m b t d e r i o n n e e- geschieden n voor mij e „functie- n tijdelijke m het be- t het func- n den tijd, cht de roos

n kerk kán e ambt van k voor het stelling nu hem gesteld toeten lezen onder func- n. En dit atechismus, loor een le- oortbrengen s van hun gen zeggen, or het vuur

Want het imaire. We eer belang- . Eerst zijn kerkeraad, de kerkre- „vol des H. taal worden elijden moe- en mitsdien daarom kee- zegt, dat het et ambt der et ambt der an het ambt al, of, een- n is in dien velen, tuch- Christus, die zijn roeping laat geschie-

t zijn eigen ge zijn taak t der geloof- f zijn recht- tking en dus

st te zeggen, g. De kerk t der geloof- a geschieden er nog niet, de kerkelijke v. van kerk- geering. Geen h een regce- n die van de ng geroepen

mbtelijk zijn. huwen tegen of ambt zus. houden, even „gemeente“ meente“ van afstand van teente en ge- t zoowel door s. K. S.

k elijden en Be- titel: Schuld-

oleerenden in schrijft dan: t Doleerenden kerkformatie den gemeente elden, dat de vromde Kerk men in 1892 d belijden, en r van de ver- erstandig ge-

weest alleen te spreken over Schrift en belijdenis en toen is het goed gegaan.

Dat moeten we nu weer doen. In de eerste plaats, omdat we maar niet zonder meer het recht hebben om van een ander schuldbelijdenis te vragen. In de tweede plaats, omdat hier, ik zal me voorzichtig uitdrukken, voor 't minst het groote gevaar dreigt, dat men den ander wil laten erkennen, dat wij gelijk hebben. Dat is zoet voor het vleesch. En in de derde plaats, omdat er alleen kans op vereeniging is, als we ons samen op den grondslag van Schrift en belijdenis plaatsen en niet praten over het verleden.

Wij achten deze dingen van heel veel belang. En we vragen van een ieder eens ernstig te overwegen, wat hij van deze dingen denkt. Naar onze meening brengen ze ons op den weg, die tot kerkelijke vereeniging leidt.

Als wij hierbij aan dit verzoek van Prof. Grosheide: deze dingen eens te overwegen, voldoen, zouden we het volgende willen opmerken:

Zijn vergelijking van de situatie in 1892 en nu gaat eenvoudig niet op. Toen waren er twee kerkengroepen, die beiden zich plaatsten op den grondslag van Schrift en belijdenis zonder meer. En van geen van die beide kerkengroepen kon gezegd worden, dat zij de andere hadden uitgesloten. Beiden hadden zich vrijgemaakt van een onschriftuurlijken, hiërarchischen vorm van kerkgeering. Beiden wilden leven naar de oude Kerkenordening.

Er waren toen gevoeligheden over en weer, o zeker. Er was aanvankelijk verschil over den te kiezen naam der kerken; men kon het niet dadelijk eens worden over de opleiding tot den dienst des Woords enz.

Maar men kon juist dáárom over en weer elkander vinden, omdat men dit alles bijzaken wist te zijn en elkander volkomen erkende als Gereformeerd in belijdenis en kerkgeering.

Maar nu? Er zijn toch vonnissen geveld? Er zijn toch ambtsdragers van Christus veroordeeld wegens afwijking van Schrift en belijdenis? En mag dan over de r e c h t s k w e s t i e, waarvan de Synodes van 1942 e.v.j. zoo hoog hebben opgegeven, maar gezwe- gen worden? Dat kan niet en dat mag niet!

Prof. Grosheide is de auteur van de rapporten in de zaak Cand. (nu Ds) H. J. Schilder. In die (door Ds Sch. gepubliceerde) rapporten staat ronduit ge- schreven, dat deze candidaat tot de ambtsbediening in de Gereformeerde Kerken niet kon en mocht toe- gelaten worden, omdat hij, wegens het afwijzen van de leerformules inzake het verbond van de Synode van 1942, in strijd kwam met art. 33 van de Ned. Ge- loofsbel. Ds H. J. Schilder heeft sinds die afwijzing zijn standpunt niet herzien. Integendeel. Zijn boek, dat al de handelingen van de Classis Gorinchem en de Deputaten voor zwaarigheden en de Generale Synode anno 1944 in extenso weergeeft en bespreekt, toont wel overduidelijk, dat hij in zijn veroordeelen en bestrijden van de betreffende leerformules nog scherper standpunt is gaan innemen.

Welnu — dan is het op het standpunt van Prof. Grosheide eenvoudig onmogelijk, wat hij zelf onder z'n eerste punt aangeeft. Dan moet hij vandaag nog zeggen: wij hebben het recht, ja den plicht en roe- ping van Godswege om van dezen Ds H. J. Schilder, zouden we ooit kunnen hereenigen en hem op onze kansels toelaten, schuldbelijdenis te vragen.

En als, omgekeerd, Prof. Grosheide nu niet meer staat voor z'n eigen rapporten en beweringen van 1944, als hij zich daarvoor schaamt wijl hij inzielt toen een valsche getuigenis gegeven te hebben tegen- over Cand. Schilder, dan moet hij naar z'n Synode gaan en daar eerlijk blechten: wij hebben toen niet goed gedaan en we moeten onze verkeerde uitspraken van toen herroepen.

Het gaat toch niet aan, dat een rechter (dat is hier dan: de Synode), iemand tot levenslang veroor- deeld hebbende en eenige jaren later inziende: dat vonnis was onrechtmatig — er zich goedkoop van gaat afmaken en zegt: we gaan over de rechtskwestie en over schuld maar niet meer praten? De rechter moet het vonnis herroepen — onder belijdenis een rechter- lijke misslag begaan te hebben!

Ook het tweede punt van Prof. Grosheide bevat wel een heel vreemde stelling.

In 1943-'44 heeft toch voortdurend de Synode de toenmaals bezwaarden willen laten erkennen, dat zij gelijk had? Ja, dat was zoet voor het vleesch van een groepje „leiders“; maar het schijnt wel heel bitter voor hun vleesch geweest te zijn, dat zooveel gezegd hebben: wij erkennen Uw gelijk niet en maken ons van Uw zonde vrij. Als dat laatste eens niet gebeurd was, als, laat ons zeggen slechts een 10 à 20 kleine kerkjes „apart“ waren komen te staan (zooals aan- vankelijk door sommigen van de „overzijde“ verwacht en bewoerd werd, dát het zou zijn!) — dan zou men natuurlijk vandaag nog het grootste gelijk hebben gehad!

Maar Prof. Grosheide is dan dus nu zoo ver, dat hij er niet meer op staat „gelijk te hebben“. Is dat een teeken van bekeering? Of een zooveelste poging de heele zaak via den doofpot voor de eenvoudige kerk- leden weg te werken?

Het gaat er ons niet om, dat „wij gelijk hebben“. Het gaat er om of de Synode in haar leerdwang t.a.v. het „moeten houden voor wedergeboren van ál de kinderen der geloovigen“ en wat daar mee samenhangt en in haar banvonnissen voor Góð gelijk heeft. Het

gaat er om, of haar „neen“ van 1943-'44 een „neen“ van Christus tegen ons is!

De Synode had toen in eigen oog het volste gelijk. En de eenige vraag, die wij op dit punt beantwoord wenschen te zien, is: hebt ge nú nóg gelijk?

Zoo ja — dan zal de Heere richten tusschen U en ons en behoeven wij niet te praten over hereeniging. Zoo neen, zeg het dan; en herroep onder schuldbelijdenis voor God, datgene, wat voor Hem niet kán bestaan.

Wat het door Prof. Grosheide in de derde plaats genoemde betreft — hier komen we weer dat beroem- de: „ons samen plaatsen op den grondslag van Schrift en belijdenis“ tegen, dat ook in de correspondentie van de synodale deputaten aan onze deputaten voor contact reeds een plaats vond.

Maar het felt ligt er dan toch maar, dat Prof. Grosheide c.s. (zijn Synode voorop!) onder de be- lijdenis iets anders verstaan dan wij. Hún beroemde leerformules zijn immers een nadere interpretatie van de belijdenis? Zonder die formules is een mensch niet meer Gereformeerd!

„Ons samen plaatsen op den grondslag van Schrift en belijdenis“ — als dit ernst is; als dit dus inhoudt: onze nadere interpretaties behoeft niemand te aan- vaarden; we hebben werkelijk aan de drie Formulie- ren van Eenigheid genoeg — laat men het dan toch ronduit zeggen; laat men al dien rommel, waarmee al zooveel zwendel is bedreven, opruimen! Dan zijn we al heel wat stappen dicht bij het doel, dat velen zoo begeeren of zeggen te begeeren.

Prof. Grosheide wil niet praten over het verleden, om de kans op vereeniging toch niet te doen stranden.

Het is wel wat wonderlijk. Eerst was het: we wil- len niet schriftelijk vastleggen welke factoren ons in het verleden uiteendreven en hoe we de situatie nu zien, maar we willen daarover praten. Nu komt deze Hoogleraar met de gedachte: we moeten ook maar niet gaan praten over het verleden, dus maar weer zóó bij elkaar kruipen. Een streep door heel den boel!

De Oosterbeeksche verklaring —

eén zwaard in de hand van Synodocratische pleitbezorgers

Kort geleden schreef een van de vele nieuwe „ker- kelijke“ bladen, die ons landje rijk is, dat de Ooster- beeksche Conferentie „eer van haar werk“ had. Want haar verklaring had „vele pennen in beweging“ ge- bracht. Sindsdien is „de eer“, die de Oosterbeeksche Conferentie van haar werk heet te hebben, al weer aanzienlijk grooter geworden. Haar verklaring heeft nu immers ook getoond kracht te kunnen geven aan een rechtsgeleerden mond, die zich open deed om den reformatorischen strijd, dien de kerk in dezen tijd te strijden heeft, tegen te staan en als „scheurmakerij“ te misprijzen.

't Was 9 November 1948.

In de zittingszaal van de Arrondissementsrechtbank te Assen waren al de banken, die er de publieke tri- bune vormen, bezet. Zelfs stond er achter deze ban- ken nog een aantal belangstellende toeschouwers. Doch ook zoo waren er nog geen vijftig bijeen.

Vergis U echter niet en meet de b e t e e k e n i s van wat hier geschiedde niet aan het aantal der aanwezige toeschouwers.

Toen Paulus voor den Keizer te Rome werd geleid, waren er meest waarschijnlijk ook geen honderden „toeschouwers“ aanwezig. En ook toen hij voor Felix en Festus stond was hij vrijwel alleen.

Maar ieder weet van welke b e t e e k e n i s die oogenblikken voor de kerk des Heeren waren. Toen liet de Heere de zaak van Zijn kerk en haar strijd, dien zij te voeren had, komen voor degenen, die de Schrift „goden“ noemt; en riep Hij hen, die hier op aarde „het laatste woord“ spreken, om over Zijn kerk en haar zaak te oordeelen.

Zoo stond de zaak 9 November 1948 in de zittings- zaal van de Arrondissementsrechtbank te Assen. Want de synodocratische gemeenschap van die stad had de Gereformeerde Kerk, aldaar, gedagvaard, opdat de Rechter zou uitspreken, dat zij de Gereformeerde Kerk niet is, en dus geenerlei recht kan laten gelden op de goederen, die deze kerk toebehooren. Toen riep de Heere dus hen, die hier op aarde in eerste instantie „het laatste“ woord spreken om over Zijn kerk en haar strijd te oordeelen. Zij moesten nu beslissen en zeggen, hoe ieder hier in Nederland, althans voorzooveel het civiel-rechterlijke aangelegenheden betreft, de Gereformeerde kerk heeft te beschouwen en te be- handelen.

Naar recht en wet waren er twee advocaten aan- wezig om den Rechter voor te lichten, opdat hij tot oordeelen in staat zou worden gesteld. De taak dezer beide mannen was wel zwaar van verantwoordelijkheid. Beide deze advocaten noemden zich „gereformeerd“. Maar de eene gaf helaas geen blijk het ook te zijn. Want bij herhaling sprak hij als zijn meening uit, dat een kerk, die zich uit het kerkverband los maakt, daer- mee haar eigen wezen schendt, wijl hij het behooren tot het verband 't wezen der kerk achtte uit te maken.

In de woorden, waarmee deze advocaat den Rechter trachtte te bewegen, de zaak der kerk te veroordeelen en haar goeden strijd voor scheurmakerij te ver-

Maar wij zullen ons dezen weg niet laten opdringen!

Voor het laatst kán desnoods nog eens gevraagd worden aan de deputaten van de „overzijde“ kort en zakelijk antwoord te geven op een paar vragen; b.v.: gelden Uw besluiten van 1942 e.v.j. nóg? Haalt ge een streep door wat ge toen als Gods Woord hebt uitgevent of is dat het Woord Gods niet geweest? Gelden de regels voor de „rechtspleging“ van toen nóg bij U of wenscht ge U voortaan te houden aan het beschreven recht in de K.O.?

En als deze vragen schriftelijk beantwoord zijn op waarlijk voor God te verantwoorden wijze — dan zal er over sommige handelingen enz. uit het verleden wellicht nog heel eerlijk gepraat dienen te worden.

Hetgeen niet goed was en verwijdering bracht, moet radicaal opgeruimd worden! Opdat er geen herhaling kome van zulk zondig knoeien als we in die bittere jaren beleefd hebben en het heel duidelijk kome vast te staan welke de normen zijn, waarmee we weer gemeenschappelijk beginnen.

Praten — weinig over de geschorsten, maar veel over de schorsingsgronden, zooals Prof. Schilder ge- zegd heeft.

Wij kunnen het verleden niet zonder meer laten rusten, omdat er een gedenkboek is voor Gods aangezicht. En in dat gedenkboek staan nog steeds de zonden. Ze zullen daar blijven staan, als Prof. Grosheide z'n Synode er niet toe weet te bewegen die zonden weg te doen; of als hij en z'n Synode meenen te moeten vol- houden, dat voor ons, wegens ons aanhangen van val- sche leer, het afwijken van de belijdenis in art. 33 (zie zijn rapport in de zaak cand. H. J. Schilder!) en het bedrijven van openbare scheurmaking geen plaats is op den kansel en in de kerk en het koninkrijk van Jezus Christus.

De door Prof. Grosheide geformuleerde „voorwaar- den“ brengen ons niet op den weg, die tot kerkelijke vereeniging leidt. Door zulk wegwerken van de fei- ten wordt de kloof tusschen hen en ons maar te dieper! Dit is pleisteren met looze kalk!

's-H.

H. V.

klaren, was voor wie zulke redevoeringen vaker hoor- de weinig nieuws te beluisteren tot opeens een fon- kelnieuw — helaas door leden der kerk zelf ge- smeet — wapen in het veld werd gebracht.

Bedoelde advocaat betoogde, dat „de geschorsten“ van de kerk te Assen een ernstige fout hadden begaan, ja de kerk waren uitgelopen. Hun „schorsing“ was immers geen wegzending uit de kerk. Dat was slechts een voorloopige maatregel geweest. En zoo deze „ge- schorsten“ nu van gedachte waren, dat hun in die schorsing onrecht geschiedde, hadden zij zich op de Classis en zoo noodig daarna op de Particuliere- en zelfs op de Generale Synode moeten beroepen. Maar in plaats daarvan „maakten zij zich vrij“, dat wil zeg- gen: onttrokken zij zich aan de kerk en liepen weg. En dit nu was — nog altijd volgens bedoelden rechts- geleerde — te meer te veroordeelen, omdat in heel de zaak, die tot hun schorsing en vrijmaking leidde ont- zaggelijk veel „misverstand“ stak. In den „kerkelij- ken“ weg van appél had dit misverstand tot oplossing kunnen komen. Maar..... dat hadden „de geschorsten“ door hun vrijmaking helaas onmogelijk gemaakt.

Ten bewijze, dat het geen private meening van hem- zelf was, dat er in heel de zaak van schorsing en vrij- making veel „onopgelost misverstand“ stak verwees deze synodocratische advocaat naar de Conferentie van Oosterbeek. Haar verklaring sprak dit duidelijk uit en gaf zóó klaar en helder te verstaan, dat de vrij- making voorbarig geschiedde. Immers vóór alle „mis- verstanden“ in den kerkelijken weg waren uit-gespro- ken.

En — zoo besloot de advocaat deze tirade — „het is wél opmerkelijk, dat deze verklaring ook door Ds Bos, één der geschorsten te Assen, is onderteekend.

Deed deze advocaat de Oosterbeeksche verklaring onrecht met haar zoo te gebruiken?

Wij gelooven het niet.

Ongetwijfeld zullen de onderteekenaars der Ooster- beeksche verklaring dit gebruik niet hebben bedoeld. Hun bedoeling is licht een andere en betere ge- weest. Doch niet wat zij bedoelden, maar wat zij de- den is hier van belang. En hun daad was verkle- ren, dat men „aan beide zijden der scheur“ eenige met name genoemde punten (waar na hun „eerste en voorloopige woorden“ natuurlijk nog andere aan kun- nen worden toegevoegd) nader moest onderzoeken, omdat er „misverstand“ was.

Alsof wij de schorsingen misverstaan hadden!! Heel deze Oosterbeeksche verklaring is niet anders dan een principieele verloochening der vrijmaking.

En door haar openen de onderteekenaars dezer verklaring metterdaad den weg voor het spreken van dezen synodocratischen advocaat. Dat wil zeggen: zoo boden zij steun aan wie de Kerk des Heeren — nota bene — bij den Rechter tegenstaan! Aan hen, die haar goeden strijd als „scheurmakerij“ door den Rechter willen laten veroordelen.

Bittere uitkomst van onvoorzichtig handelen!

Smartelijke ervaring voor de kerk te Assen, den